

Українська музика позначена яскравими іменами і незаперечним творчим масштабом представників національної композиторської школи. Серед визначних імен - Євгенія Барвінська.

Євгенія Барвінська (дівооче прізвище Любович) народилася 20 грудня 1854 року у Львові (померла 20 грудня 1913 року). Вона походила зі священничого роду Любовичів, з якого вийшло чимало видатних українських діячів. У 1874 році закінчила Учительську семінарію у Львові, навчалась гри на фортепіано приватно в Перемишлі у Францішка Лоренца – відомого чеського органіста, композитора і теоретика та у львівській консерваторії Галицького Музичного Товариства в класі Кароля Мікулі – видатного українського і польського піаніста-віртуоза і педагога, одного з кращих учнів Ф. Шопена .

3 червня 1879 року Є. Любович стала дружиною письменника і педагога О. Барвінського – українського освітньо-педагогічного діяча, посла до Віденського парламенту і Галицького сейму, члена австрійської палати панів, міністра освіти і віросповідань Західноукраїнської Народної Республіки (1918), першого голови реформованого Товариства ім. Т. Шевченка у Львові, історика, дослідника української літератури, засновника «Руської історичної бібліотеки», видавця україномовних шкільних підручників, видатного публіциста і організатора українського громадського життя. Його першою дружиною була Софія Шумпетер з Тернопільщини (одружилися 24 липня 1870 року). У цьому шлюбі народилося двоє дітей – Володимир (28. 02. 1872 – помер у дитячому віці) і Ольга (30. 04. 1874). Від 1876 року Софія часто хворіла і 28 липня 1877 року відійшла у засвіти. О. Барвінський все ж продовжував займатись важкими шкільними обов'язками, приватними лекціями, літературною і науковою працею, турбуючись за долю своїх дітей, що залишилися без материнської опіки. Згодом одружився з Євгенією Барвінською. Подружжя згодом стало батьками п'ятох дітей – Богдана (1880-1962, історик, бібліограф, архівіст), Василя (1888-1963, піаніст, композитор, музикознавець), Олександра (лікар), Романа (інженер, художник), Галини.

Загалом Є. Барвінська була чудовою піаністкою, хоровою диригенткою і концертною співачкою (сопрано), співорганізаторкою «Товариства (Кружка) українських жінок» у Львові (1888), а в 1882-88 рр., разом з Амвросієм Крушельницьким, стала організатором жіночих та чоловічих хорів у Тернополі, будучи їх диригенткою і солісткою. Доволі часто брала участь у різноманітних концертах у Тернополі й Львові як співачка й зазнала слави «подільського соловейка».

Слід відзначити й теплі стосунки родини Крушельницьких і Барвінських, до того ж Олександр Барвінський, був хресним батьком наймолодшої доньки Крушельницьких – Анни, а в хорах, якими керувала Є. Барвінська в Тернополі співали Соломія Крушельницька зі сестрами Емілією та Оленою, і Є. Барвінська була першою вчителькою співу і гри на фортепіано С. Крушельницької у 1883-1885 рр. Під її керівництвом молода Соломія співала в дівочих ансамблях. У серпні 1885 року в Тернополі відбулися музично-декламаційні вечорниці «Руської бесіди», присвячені пам'яті історика Миколи Костомарова. Євгенія Барвінська – одна з організаторів і диригентка хору товариства «Львівський Боян» (1891-1895). З її участю «Боян» гастролював у 1891 році в Празі, згодом у Станіславові, Стрию, Львові. У концертних програмах у Тернополі (1879-1888) і Львові (1888- 1897) Є. Барвінська виступала також і як піаністка й солістка, виконуючи твори «Ой пуцу я кониченька» М. Лисенка, «Соловейко» М. Кропивницького, «Моя мила» і «Родимий краю» В. Матюка, «Над Прутом» С. Воробкевича, народні пісні в обробці М. Лисенка, Д. Січинського, Г. Топольницького, пісні «Чорноморців» М. Лисенка і «Підгірян» М. Вербицького.

У родині Барвінських мати була берегинею духовності, тепла, затишку і сердечності. Про близький зв'язок сина Василя з матір'ю, довірливі стосунки і близькість поглядів свідчать листи композитора з часу навчання у Празі від 1910-1913 рр. У них він розповідав: про свої лекції з фортепіано та вправління у грі впродовж шести годин щоденно, про заняття у В. Новака та його творчість, радився стосовно своїх фортепіанних творів, праці з учнями й ділився їхніми успіхами, розповідав про свої сольні піаністичні виступи, а також ділився теплими почуттями до майбутньої дружини Наталки Пуллой. Євгенія Барвінська була одноступнем, помічницею і «подругою» (як завжди ласкаво називав її Олександр Барвінський) свого чоловіка.

Діяльність Є. Барвінської на мистецькій ниві внесла значний поступ у розвитку української музики і виконавства в краю. У родині зросло і сформувалось гроно національно свідомих представників української культури, науки, педагогіки і медицини. Чимало її вихованців, торуючи вказаними

педагогом стежками, досягли певних висот, стали відомими музикантами, і серед них співачка зі світовим іменем – Соломія Крушельницька.

Євгенія Барвінська – одна з організаторів і диригентка хору товариства «Львівський Боян» (1891-1895). З її участю «Боян» гастролював у 1891 році в Празі, згодом у Станіславові, Стрию, Львові. У концертних програмах у Тернополі (1879-1888) і Львові (1888- 1897) Є. Барвінська виступала також і як піаністка й солістка, виконуючи твори «Ой пуцу я кониченька» М. Лисенка, «Соловейко» М. Кропивницького, «Моя мила» і «Родимий краю» В. Матюка, «Над Прутом» С. Воробкевича, народні пісні в обробці М. Лисенка, Д. Січинського, Г. Топольницького, пісні «Чорноморців» М. Лисенка і «Підгірян» М. Вербицького

Євгенія Барвінська померла 20 грудня 1913 року у Львові і похована у родинному гробівці на Личаківському цвинтарі.

Євгенія Барвінська внесла величезний внесок у розвиток національної професійної композиторської школи .

Родина Барвінських:

Олександр Барвінський (1847–1926), його друга дружина **Євгенія Любович** (1854–1913) – сидять за столиком – та діти – зліва направо:

Василь Барвінський (1888–1963) – майбутній композитор, піаніст;

Ольга Бачинська (1874–1955) – донька від першого шлюбу, педагог;

Богдан Барвінський (1880–1958) – історик, бібліограф, архівіст;

Роман Барвінський (1881–1947) – інженер, художник;

Олена Савчук (1883–1962);

Олександр Барвінський (1889–1957) – лікар.

Джерело фотографії: Інститут досліджень мистецьких бібліотечних ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України ім. Василя Стефаника

Рекомендована література:

1. Барвінська Євгенія Максимівна / Л. З. Мазепа // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40492>
2. Барвінська Євгенія Максимівна – Режим доступу: <https://musical-world.com.ua/artists/barvinska-yevgeniya-maksymivna/>
3. Євгенія Барвінська. – Режим доступу <https://mubis.com.ua/index.php/composers/350>
4. Кияновська Л. Листи Василя Барвінського з Праги до родичів у Львові // Вісник Львівського університету. Серія: Мистецтвознавство. – 2008. – Вип. 8. – С. 162–224.
5. Кияновська Л. Сильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. – Тернопіль: Астон, 2000. – С. 181–195.
6. Лабанців-Попко З. Сто піаністів Галичини. – Львів, 2008. – С. 58.
7. Медведик П. Діячі української музичної культури (Матеріали до біо-бібліографічного словника) // Записки Наукового Товариства ім. Т. Шевченка: Праці Музикознавчої комісії. – Львів, 1993. – Том ССХХVІ. – С. 377.
8. Мазепа, Л. З. Барвінська Євгенія Максимівна [Текст] / Л. Мазепа // Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=40492
9. Мазепа, Л. БАРВІНСЬКА Євгенія Максимівна [Текст] / Л. Мазепа (ЕСУ) // Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. Т. 1 А — Й / голова редкол. Г. Яворський. — Тернопіль, 2004. — С. 81.
10. Олександра Німилевич «Подвижниця української справи»: мистецька діяльність Євгенії в контексті розвитку української музичної культури кінця 19 – початку 20 ст. - URL: https://ddmu.org.ua/sites/ddmu.org.ua/files/inline_files/6783a8ea36bffa3ae0c27474057014dd.pdf

